

29 דצמבר 2016
כ"ט כסלו, תשע"ז

עמדת שדולת הנשים בנושא הפסקות הריון בישראל

מוגש לועדה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי לקראת דיון מהיר בנושא ביום 2.1.17

שדולת הנשים בישראל מברכת את ח"כ עליזה לביא על ייזום הדיון בנושא הצורך בשינוי מנגנון האישורים להפסקת הריון. אנו שמחות על קיומו של דיון חשוב זה ומבקשות להביע את עמדתנו בנושא. עוד אנו מבקשות להביע דאגה עמוקה והסתייגות חריפה ביותר בנוגע להצעות הנוספות לדיון בנושא הפסקת הריון שיזמו ח"כ עבד אל חכים חאג' יחיא וח"כ יהודה גליק שמהותן צירוף אנשי דת לועדות להפסקת הריון. להלן נפרט את עמדתנו בשני הנושאים:

שינוי מנגנון האישורים להפסקת הריון

1. נושא הפסקות ההיריון מוסדר כיום בסעיפים 315-316 לחוק העונשין התשנ"ז-1977. החוק קובע כי אישור הפסקת הריון יינתן רק בידי ועדה מוסמכת אשר תורכב משני רופאים ועובד סוציאלי (נדרש כי אחד מחברי הועדה לפחות יהיה אישה) וכן קובע רשימה סגורה של ארבע עילות חוקיות בלבד להפסקת הריון: האישה בת למטה מגיל הנישואין או למעלה מגיל 40; ההיריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי או מגילוי עריות או שלא מנישואין; הוולד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי; המשך ההריון עלול לסכן את חיי האישה או לגרום לה נזק גופני או נפשי. יצוין שבמועד חקיקת החוק, נכללה גם עילה סוציאלית להפסקת הריון, אולם סעיף זה בוטל בלחץ המפלגות הדתיות בשנת 1980.
  2. הסדרי הפלה צרים אלה הקיימים כיום בדיון הישראלי, אינם מספקים מענה למספר רב של נשים בישראל המבקשות לבצע הפלה שלא מכוח העילות המנויות לעיל, כי אם ממניעים חברתיים, סוציאליים, כלכליים ואישיים. כתוצאה מכך נשים רבות נאלצות לעקוף את האיסורים הקבועים בחוק ובכך להפוך לעברייניות בעל כורחן.
  3. כאמור, בהעדר פתרון חוקי למצבן, נשים רבות נאלצות לשקר בועדות על מנת להכנס בגדרן של העילות המנויות בחוק כמצדיקות הפלה ובפרט נשים נשואות הנאלצות להצהיר בפני הועדות כי נכנסו להריון מחוץ לנישואים כדי לקבל את האישור המיוחל. מלבד העובדה כי נשים אלה הופכות בעל כורחן לעברייניות, ההצהרה השקרית על הריון מחוץ לנישואין פוגעת קשות בכבוד האדם שלהן ואף עלולה לסכן בעתיד בחיוב גט ושלילת מזונות בביה"ד הרבני. לצד פתרון זה, נשים רבות, ככל הנראה פונות לשוק שחור של הפלות בלתי חוקיות (לפי אחת ההערכות כמחצית מההפלות בישראל אינן חוקיות).
  4. לסיכום, על פי המצב החוקי הקיים כיום בישראל, נאלצות נשים להפר באופן מתמיד את החוק, דבר הפוגע בשלטון החוק ופוגע בכבוד האדם של נשים ובזכותן לשוויון ולאוטונומיה גופנית.
  5. לעמדת שדולת הנשים בישראל, על מנת להבטיח את זכויות היסוד של נשים בישראל דרושה רפורמה חקיקתית רחבה בתחום הפסקת הריון.
  6. אנו מצרות על כך שהניסיונות שנעשו על ידי חברות הכנסת להסדיר את הנושא בכנסת הנוכחית באמצעות חקיקה מתקדמת טרם נשאו פרי (הצעת חוק הפסקת הריון, התשע"ו-2015 (פ/2065/20); הצעת חוק העונשין (תיקון - החזרת סעיף סוציאלי), התשע"ה-2015 (פ/1498/20)) ומבקשות להציג את עקרונות היסוד אשר, לעמדתנו חייבים לעמוד בבסיסה של כל חקיקה בתחום:
- א. **ביטול הועדות להפסקת הריון** – הועדות להפסקת הריון הן מוסד ארכאי שאינו תואם את עקרונות האוטונומיה הגופנית והשוויון, כפי שנגזרים מחוק יסוד כבוד האדם וחירותו. העובדה שבשנת 2017 נשים

שדולת הנשים בישראל
لهيئة النساء في إسرائيل
The Israel Women's Network

בישראל נאלצות להתייצב בפני ועדה המורכבת מזרים גמורים להם נתון הכוח להחליט מה ייעשה בגופן אינה עולה בקנה אחד עם עקרונות של כבוד האדם, ועל כן יש לבטל את מוסד הועדות. ההחלטה בנוגע להפסקת ההריון צריכה להיוותר בידיה של האישה בליווי צוות רפואי המוכר לה ומתאים עבורה וכן יש לאפשר לה להתיעץ עם גורמי רווחה וטיפול מתאימים, ככל שתרצה בכך.

ב. מימון ציבורי להפסקת הריון – מימון הליך הפסקת ההריון לכלל הנשים בישראל, ללא אבחנה בין נשים נשואות לנשים שאינן נשואות.

ג. ליווי נערות בתהליך – יש להבטיח כי נערות ילוו הן על ידי רופאה ואחות והן על ידי עובדת סוציאלית/ שיעברו הכשרה ייעודית לתחום וכי ההליך כולו ימומן על ידי המדינה.

ד. שמירה על פרטיות נשים בתהליך – במקרים מסוימים, נשים חוששות כי יבולע להן, אם דבר ההריון או הפסקתו יוודעו לקהילתן או למשפחתן. מכיוון שמוצע כי הצוות הרפואי שילווה נשים יהיה צוות רפואי המוכר להן, יש לחדד את הסנקציות המוטלות על אנשי צוות רפואי או סוציאלי שיפגעו בפרטיות האישה. כמו כן, יש לאפשר לנשים המבקשות זאת, לפנות לגורמים רפואיים שאינם מכירים אותן (כגון יישוב אחר או בית חולים), לצורך ביצוע ההליך.

ה. לקבוע פריסה ארצית רחבה ונגישה לכלל האוכלוסיות בישראל לצורך הליך הפסקת ההריון, על מנת לאפשר לנשים לערוך את ההליך באזור הקרוב אליהן גיאוגרפית.

ו. חינוך מיני והנגשת אמצעי מניעה – יש להנגיש את אמצעי המניעה לכלל האוכלוסייה ובפרט לאוכלוסיות מוחלשות, להקים ולחזק את מרכזי ההסברה על חינוך מיני, בריאות מינית ופריון, להכליל את אמצעי המניעה בסל הבריאות ולהשקיע בחינוך ובהסברה על אמצעי מניעה לכלל האוכלוסיות בישראל.

התייחסות להצעות לצרף אנשי דת לועדות

כאמור בפתח הדברים, שדולת הנשים בישראל מסתייגת באופן חריף ביותר מההצעות לצרף אנשי דת לועדות להפסקת הריון ומצרה על עצם העלאתן של הצעות אלה, שיש בהן משום ניסיון בוטה להסיג לאחור את זכויות כלל הנשים בישראל. כמבואר בפרוטרוט במסמך זה, הועדות להפסקת הריון הן מוסד ארכאי שיש לבטלו והזכות להחליט על הנעשה בגופן וברחמן של נשים צריכה להינתן להן, ולהן בלבד.

ואולם, כל עוד מוסד הועדות להפסקת הריון נותר על כנו, ודאי שאין הדעת סובלת כי בועדות יכהנו אנשי דת שאין להם כל זכות חוקית או מוסרית להתערב בבחירות שנשים עושות לגבי גופן וחיייהן. אנו רואות בהצעות שיזמו ח"כ עבד אל חכים חאגי' יחיא וח"כ יהודה גליק ניסיון לפגיעה באוטונומיה הגופנית, בשוויון ובכבוד של נשים מכל הזרמים והאוכלוסיות בישראל, זכויות אשר הושגו ביזע ועמל של שנים, וסבורות שאין ליוזמות מעין אלה מקום במדינה דמוקרטית ושוויונית. זאת ועוד, מהבקשות לדיון בנושא, שהוגשו על ידי חברי הכנסת חאגי' יחיא וגליק, עולה כי הרקע לבקשות הוא העלייה במספר הנשים המוסלמיות, הדרוזיות והערביות הנוצריות הפונות לועדות להפסקת הריון. אנו מבקשות להדגיש כי אנו מתנגדות נחרצות לרעיון לפיו הפתרון לעליה בשיעור הבקשות להפסקות ההריון בקרב אוכלוסיה מסוימת, הינו הוספת חסמים בדמות אנשי דת אשר יהוו גורם מרתיע נוסף בפני נשים אלה, הנתונות במצב מורכב ורגיש בלאו הכי. הפתרון לעליה בשיעור הנשים הפונות לועדות בקרב האוכלוסיות שצוינו בבקשה, צריך להיות הגברת המודעות והנגישות לאמצעי מניעה בקרב כל חלקי החברה הישראלית, חינוך מיני נרחב והכללת אמצעי המניעה בסל התרופות, כפי שפורט לעיל במסמך זה. אנו קוראות לחברי הכנסת ח"כ עבד אל חכים חאגי' יחיא וח"כ יהודה גליק להשקיע את מלוא מרצם ואונם בקידום בריאותן, שוויון וחירותן של נשים בישראל לאור ערכי כבוד אדם וחווה.